

Nit i dia: itineraris per la cara fosca de la Lluna

 www.quaderndelesidees.press/nit-i-dia-itineraris-per-la-cara-fosca-de-la-lluna/

5 de maig de 2025

No es pot escriure res seriós sense un punt sòlid de recolzament en la societat que estructura la pròpia vida. Per escriure bé has de creure que és possible superar l'aïllament, ni que sigui des de l'exili, ni que sigui després de mort. No pots escriure bé si et sents tan impotent davant les coses que et fereixen que creus que el teu destí està segellat.

ENRIC VILA, *Ull per ull*

Amb *Nit i Dia* (2016-2017), des de la Corporació de Radiotelevisió Catalana es va apostar per una ficció emmarcada en el gènere negre, és a dir, aquell que se centra en el món del crim, de la violència urbana i de la corrupció del poder polític. La primera temporada de la sèrie està centrada en la figura de l'assassí en sèrie, que tant de ressò ha tingut en la novel·la, en el cinema i en la televisió de les últimes dècades. Sense l'espai per a ser exhaustius, podem pensar en les novel·les de Thomas Harris protagonitzades pel psicòpata caníbal Hannibal Lecter, que han estat portades al cinema amb notable èxit. Així mateix, cal fer referència a un cineasta com David Fincher, que sempre ha mostrat molt d'interès pel tema i ha estat capaç d'abordar-lo des de perspectives diferents, com és el vessant estrictament efectista de *Seven* (1995) o la perspectiva realista i sociològica de *Zodiac* (2007). En el terreny televisiu, cal recordar *Mindhunter* (2017-2019), que recrea, amb una destacable minuciositat, casos reals de psicòpates, i va ser impulsada pel mateix Fincher; o *True Crime*, que mostra a la perfecció la fascinació que ens desperta als espectadors poder transitar pels costats més foscos tant de la psique humana com de la societat.

Justament, en un capítol de la primera temporada de *Nit i dia*, dos dels protagonistes reflexionen sobre la condició humana i diuen que tots tenim un costat fosc, un monstre en l'interior que pot despertar en qualsevol moment. Ras i curt: tots tenim una nit i un dia. Aquest és el leitmotiv de la sèrie, que li dona, a més a més, el títol. Però, què fa que *Nit i dia* siga original respecte a altres productes similars d'arreu del món? Fins i tot podem preguntar-nos: què la fa tan catalana? D'entrada, cal anotar que la sèrie està creada i escrita per Lluís Arcarazo i Jordi Galceran, dos guionistes veterans amb una carrera molt solvent, que han treballat en telenovel·les i sèries dramàtiques que han marcat més d'una generació de teleespectadors de TV3. No debades, Arcarazo i Galceran han estat guionistes de clàssics com *El cor de la ciutat*, *Nissaga de poder* o *Poble Nou*. I aquí, justament, podem començar a esbrinar quina és la gràcia de *Nit i dia*, perquè, sobretot en la primera temporada, el serial destaca per un interessant toc melodramàtic que posa el focus en la vida personal i els problemes sentimentals dels personatges implicats: el desgavell emocional de Sara, el dolor d'Aitor, els problemes adolescents de la seua filla o la història d'amor infidel del jutge. Fins i tot l'assassí en sèrie se'ns mostra com un pare de família preocupat, que estima el fill i se'n preocupa de manera sincera. Això significa

que s'obren una sèrie de línies secundàries que s'incardinen amb aquesta escabrosa trama principal, sempre amb una clara voluntat de buscar la identificació amb el públic. Al capdavant, la idea dels creadors de *Nit i dia* és buscar l'empatia i, fins i tot, certa fascinació, però, en aquest cas, a través d'uns fets particularment sòrdids, com poden ser els traumes personals més punyents, una visió del sexe descarnada i una relació directa amb la violència, els quals, a més a més, són tractats des d'un punt de vista molt realista.

Tant en la primera temporada com en la segona tenim una estructura tancada de 13 capítols d'uns 55 minuts de duració cadascun. A banda, en la primera temporada la marca de cada capítol és molt clara. Hi ha un cas que travessa tota la sèrie, que n'és el motor principal, en aquest cas el del «mataiaies», un assassí que sabem qui és des del primer capítol i de qui els guionistes ens permeten conèixer la seua vida personal, cosa que fa que es cree, fins i tot, un cert vincle. I, després, en cada capítol hi ha una peripècia criminal particular: una violació, un suïcidi o la mort d'una traficant, que ajuden a donar entitat i versemblança al producte. Cal anotar que la sèrie compta amb una llarga galeria de personatges secundaris que tots associem al gènere negre: la parella de policies que investiga el cas, el jutge que dona les ordres, els forenses que ens aporten detalls específics, els personatges carismàtics que provenen dels baixos fons, etc. I cal afegir que tot està enllaçat amb uns guions que funcionen com un mecanisme de rellotgeria, amb uns diàlegs molt versemblants i intel·ligents.

En aquest ordre de coses, un altre punt emblemàtic de la sèrie és la realització audiovisual, de la mà de Manuel Huerga i Oriol Paulo, que són capaços d'atorgar al format televisiu, a partir d'un bon grapat d'idees visuals molt reeixides, un particular toc cinematogràfic. Altrament, denoten una gran habilitat a l'hora de crear tensió a través del pur muntatge de les imatges (destaca, entre molts altres exemples, aquell moment en què l'assassí es veu acorralat i atrapat en un ascensor). Finalment, resulta inoblidable,

per la solvència amb què està realitzada, la peça audiovisual disposada per als títols de crèdit, que imita amb fortuna la factura i la vàlua de les millors fetes a cadenes estrangeres com l'HBO.

Però, com s'ha dit, el que fa especial *Nit i dia* és el factor humà. En la particular manera com s'entrellaça la vida privada dels personatges amb els casos criminals, amb casualitats que potser poden estar forçades, però que acaben funcionant. Destaca el protagonisme de Sara, interpretada per Clara Segura, que té una vida plena de secrets que fa que tinga la temptació de tenir sexe esporàdic amb desconeguts, mentre el seu matrimoni (amb una parella que té clars trets psicopàtics) no funciona, i té un company de feina, Aitor, enamorat d'ella i que faria el que fos per seduir-la. Es tracta del toc melodramàtic, que és el que la fa tan atractiva i emotiva. De fet, la primera temporada va tenir un notable èxit d'audiència, entre un públic addicte que reconeixia que volia saber com acabaria tot. Evidentment, també cal tenir en compte el particular efecte mirall que es va crear amb l'audiència, perquè cada dia no veus un assassí en sèrie barceloní i parlant en català, i tampoc no estem tan acostumats a sentir en la nostra llengua policies ni personatges de l'hampa. Sí, per si encara no ho teníem clar, en català també es pot ser un fill de puta, es pot tenir la vida feta un nyap, es pot follar de manera promíscua i ser, fins i tot, un psicòpata assassí.

La Sara i l'Aitor.

A la segona temporada, aquesta dupla general de l'estructura «cas principal - quotidianitat negra» i del melodrama es manté, però hi ha un notable canvi de rumb que afecta de manera notable el que havia funcionat tan bé. De fet, els responsables de tot plegat arrisquen molt, perquè hi ha una reinvenció de certs aspectes que en la primera temporada només havien estat secundaris. Ens estem referint als assumptes polítics. Un personatge important de la primera temporada, encara que no central, és el jutge Casas. La seua ambició és fer carrera a Madrid i abandonar la dona, a qui ja no estima. Una

dona que està caracteritzada com una «catalana» de cap a peus: culta, crítica d'òpera i assídua al Liceu, però en cadira de rodes i a qui l'home li fa el salt, somiant de marxar amb l'amant a Madrid. El simbolisme és evident. Tan evident com són les banderes espanyoles i les fotos del rei als despatxos de la judicatura. De fet, en la primera temporada la política és secundària, però destacable; no debades fins i tot hi ha una línia argumental centrada en la violència d'ETA. Doncs bé, es tracta d'una opció que es radicalitza en la segona temporada, que comença amb un company del jutge Casas, el qual porta un cas de corrupció que li costarà molt car.

Els guionistes passen de la centralitat d'un assassí en sèrie a la corrupció al més alt nivell, la qual és presentada com un càncer que contamina el poder a Catalunya. Però no només és corrupció, és la decadència de tota una societat. I aquí és on tenim el principal mèrit i, alhora, fracàs d'aquesta segona temporada. D'entrada, la proposta trontolla perquè es nota que els guions no han estat tan treballats i que depenen massa dels encerts que havíem vist en la primera temporada (els secundaris Fajardo i Wendy o Lluís tornen a sortir, però d'una manera forçada). Cal destacar, això sí, el triomf que suposa comptar amb Josep Maria Pou per fer d'un sicari amb ínfules literàries, un d'aquells personatges que està cridat a marcar una època i a ser recordat en el futur. Per a acabar d'adobar-ho, des del punt de vista visual aquesta segona entrega tampoc no sorprèn. És com si tot s'hagués tornat rutinari: s'ha perdut la qualitat cinematogràfica i se senten els ecos de la televisió més plana i mandrosa. Comptat i debatut, suposa una decepció en l'àmbit tècnic si es compara amb la primera. Ara bé, només seria un fracàs si la realitat que mostra no fos tan penosa; i tan real. Perquè els guionistes, en aquesta segona temporada, han estat molt valents. Al capdavant, mai no s'havia mostrat en televisió els polítics catalans subornant, fent xantatge i, fins i tot, contractant sicaris. Però, com passa a la vida real, d'aquest panorama no se'n pot sortir indemne. El càncer que és la corrupció té la seua contrapartida en el terreny de les persones anònimes.

En aquesta segona temporada de *Nit i dia*, la trama sobre corrupció és tan potent que els guionistes deixen de mostrar casos secundaris, aquells que tan bé havien anat en la primera temporada per a oxigenar el relat principal. Altrament, els protagonistes queden desdibuixats en l'evolució dramàtica que l'audiència estava esperant. La cosa és més greu després de la presentació tan notable d'aquests personatges que s'havia fet en la primera temporada. És veritat que els guionistes encara confien en la força de l'individu. Però aquelles dones i aquells homes amb qui havíem vibrat, a qui havíem conegut en la intimitat, ara queden empetitits per la trama de corrupció. Tot el carisma que despertaven i que ens va enamorar ara queda diluït. En aquest punt tan delicat, podem fer referència a [Temps de silenci](#), una altra sèrie forjada amb els recursos del melodrama, però on els personatges, que provenien d'abans de la guerra, tenien, malgrat totes les adversitats que els tocava viure, la capacitat de somiar, de creure en una Catalunya ideal. Bàsicament, perquè era la Catalunya d'abans de l'ocupació espanyola de 1939. Ara, en canvi, els homes i les dones de *Nit i dia* són grisos, estan tristos i traumatitzats. Realment, fa vertigen comprovar com els problemes d'una societat es veuen reflectits en els conflictes íntims de les persones individuals. A tall d'il·lustració, és el cas de la protagonista principal, la metge forense Sara. Es tracta d'una protagonista molt particular,

començant pel seu físic, que és molt bell, però clarament fora dels cànons. Que tinga tendència a embolicar-se amb psicòpates, que estiga traumatitzada per un padrastre que va abusar d'ella i, sobretot, que no li acabe d'anar bé amb l'home que l'estima de debò, ens hauria de fer reflexionar sobre quina és la situació de l'individu català en aquesta societat del segle XXI, en una societat que se'ns diu pacificada, però que continua violentada per les forces de la història que van marcar-ne a foc el passat.

No cal dir que una sèrie com *Nit i Dia* només ha estat possible en els temps polítics del Procés, quan tothom va tenir consciència de les mentides de la Transició i de la comèdia dels polítics catalans per a mantenir la situació de connivència amb el poder de Madrid. Però el fracàs del Procés és el fracàs d'aquesta segona temporada, que està resolta d'una manera massa efectista i simplista. De fet, podem dir-ho ras i curt: la segona temporada de *Nit i dia* és clarament processista. Per què? Per a respondre-ho, de nou podem pensar en *Temps de silenci* o en *Mar de fons*, dues sèries que tenien com a principal mèrit la recuperació de la memòria històrica, i que estaven fetes per aquells que tenien assumptes pendants contra la dictadura. D'alguna manera, però, aquestes dues sèries, i aquesta és la tragèdia d'un país sense cap punt sòlid de suport, també ens deien que es vivia molt millor contra la dictadura que no pas contra la democràcia espanyola. Perquè no gosaven discutir contra el règim del 78. No s'atrevien a anar més enllà, a enfrontar-se a les cicatrius de les derrotes en el present, i aquesta circumstància, de retruc, els acabava empobrint l'esperit de superació, per molt que aquest estiguera basat en els temps ideals anteriors a la guerra. No ens enganyem: aquest és també el problema de la segona temporada de *Nit i dia*, en la qual l'únic personatge que parla de política és el pare de la Carmen, un vell i amargat comunista amb molta consciència de classe, però amb uns ideals que a començaments del segle XXI estan molt passats de moda. Per descomptat, no hi ha cap referència al problema nacional. Si de cas, cal anotar que, amb la idea de fer-la versemblant, els guionistes no tenen cap problema a introduir diàlegs en castellà i frases en català castellanitzat, senyal que vivim en una

societat bilingüe. De fet, resulta molt xocant que en una trama on la corrupció política n'és el principal tema, hi haja una absència total de símbols polítics. I el més significatiu: no només no hi ha referències a Catalunya, ara han desaparegut fins i tot les banderes espanyoles dels despatxos dels jutges.

Per tot plegat, sí que és una sèrie valenta quan mostra que Catalunya viu atrapada en un esperit d'oficinista, que s'ha carregat, per exemple, l'èpica dels veterans antifranquistes que van maldar per a aprendre a escriure i pensar i així salvaguardar la memòria del país. És per això que el títol de la sèrie en aquesta temporada agafa una altra dimensió. Ja no només fa referència a com qualsevol individu pot tenir una cara fosca, un monstre que es pot despertar en qualsevol moment. No. La sèrie ara parla del país. Durant el dia, a Catalunya veiem l'esperit d'oficinista, sense adonar-nos que sense violència les coses també es poden destruir. Perquè les batalles importants sempre tenen un punt d'espiritualitat i són psicològiques. El secret és controlar les prioritats dels individus, cosa que permet que la democràcia espanyola siga compatible amb tota mena d'opressions, fins i tot les opressions de caràcter nacional. Ara bé, el que ens ensenya la sèrie és que en aquest dia del segle XXI, en el qual Espanya i Europa han desertitzat l'espai on habitaven els homes lliures i conscients, fa falta una nit on el poder més bèstia i brutal fa la feina bruta. Es tracta del Consorci, dels polítics de la Generalitat còmplices de les trames de corrupció, dels sicaris a sou d'aquests polítics, dels jutges amb un peu a Madrid i a Barcelona.

Però el problema, el que és la gran rendició, ve en el desenllaç. La clau es troba en l'últim capítol, tan demagògic com postís. Després d'un parell d'escenes tan superficials com trivials (la del restaurant on la parella de corruptes és foragitada pel poble enfadat i la de la venjança del pare de la víctima), es diu «feina feta», i ho diu algú que té la vida destrossada i que ja no pot aspirar a cap mena de redempció, ni tan sols a somiar-la. I se li diu a Sara, la perspectiva vital de la qual és veritat que queda oberta, però presentada igual de trista i grisa. És com creure que la confessió de Jordi Pujol i l'escarni públic que se li va fer, orquestrat des de Madrid, serviria per a pacificar la societat catalana i continuar en la mateixa xarxa de mentides. Mentrestant, el fracàs personal de Sara rau en el fet que no és capaç de lligar els corrents subterranis de la història de Catalunya amb els misteris de l'amor i del cos. És el preu de viure en un país ocupat, de ser espanyols. De fet, el mateix es podria dir de l'home que l'estima, que també està trencat per dins, però per un cas de terrorisme que va patir.

Nit i dia és la demostració palmària i fefaent que resulta molt difícil escriure ficció a Catalunya sense que acabe buidada de significat d'una manera o altra. En aquest cas, una bona construcció de personatges i una bona contextualització, que haurien de ser meres anècdotes, queden empastifats pel conflicte de fons, per la categoria. I això ens porta a la lliçó principal: no es pot fer res seriós, en aquest cas un producte audiovisual, sense un punt sòlid de suport en la societat. De fet, resulta molt simptomàtic que no fos renovada, quan la segona temporada, malgrat tot, també va gaudir d'uns excel·lents índexs d'audiència. Però es nota massa que va tocar os i no podia anar més enllà. Al

capdavall, aquesta tancada en fals va ser, en realitat, un clar avís de com el Procés havia de fracassar, de com els polítics no van fer cas a la gent, però també de com la gent encara no estava preparada per a valorar amb qui s'enfrontava.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre un butlletí amb els nous articles que publiquem envia'ns el teu correu electrònic i et subscriuràs a la Newsletter de Quadern.

Quadern de les ideesCapital Natural

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

[Fèlix Edo Tena](#)

Fèlix Edo Tena (1981) prové de Vilafranca (Els Ports). Es guanya les garrofes fent de professor en un institut públic, on ensenya als adolescents a llegir llibres, escoltar músiques i mirar pel·lícules. Escriu sobre literatura, música i cinema a revistes com Debats o Serra d'Or. De la vida a Internet [...]

[Llegir més](#)